T085 TKL 3 (63) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 83-Chắc Chắn tt

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 94 665

LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ
QUYEÅN 94
GIAÛI THÍCH PHAÅM TAÙM MÖÔI BA (Tieáp): CHAÉC CHAÉN

KINH: Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Baïch ñöùc Theá Toân! Boà-taùt truù ôû phaùp traéng saïch gì coù theå laøm caùc phöông tieän nhö vaäy maø khoâng bò oâ nhieãm? Phaät daïy: Boà-taùt duøng Baùt-nhaõ Ba-la-maät laøm caùc phöông tieän nhö vaäy, hieän thaân trong möôøi phöông coõi nöôùc nhieàu nhö caùt soâng Haèng laøm lôïi ích chuùng sinh, cuõng khoâng tham ñaém thaân aáy. Vì sao? Vì ngöôøi tham ñaém, phaùp tham ñaém vaø choã ñaém ñeàu khoâng theå coù ñöôïc, vì töï tính Khoâng, tính Khoâng khoâng tham ñaém tính Khoâng, trong tính Khoâng, khoâng coù ngöôøi tham ñaém cuõng khoâng coù choã tham ñaém. Vì sao? Vì trong khoâng, töôùng khoâng khoâng theå coù ñöôïc; aáy goïi laø baát khaû ñaéc khoâng. Boà- taùt truù trong aáy coù theå ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Baïch ñöùc Theá Toân! Boà-taùt chæ truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc maø khoâng truù trong caùc phaùp ö? Naøy Tu-boà-ñeà! Phaûi chaêng coù phaùp khoâng vaøo trong Baùt-nhaõ Ba- la-maät? Tu-boà-ñeà thöa: Neáu Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø töï tính Khoâng, thì vì sao heát thaûy phaùp ñeàu vaøo trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät, trong khoâng, khoâng coù phaùp hoaëc vaøo hoaëc khoâng vaøo? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Heát thaûy phaùp, heát thaûy phaùp töôùng laø khoâng chaêng? Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu heát thaûy phaùp, heát thaûy phaùp töôùng khoâng, côù sao noùi heát thaûy phaùp khoâng vaøo trong khoâng? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch ñöùc Theá Toân! Boà-taùt laøm theá naøo khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, truù trong heát thaûy phaùp khoâng, maø coù theå khôûi leân

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 94 666

thaàn thoâng Baùt-nhaõ Ba-la-maät roài truù trong Thaàn thoâng Ba-la-maät aáy ñi ñeán möôøi phöông caùc coõi nöôùc nhieàu nhö caùt soâng Haèng cuùng döôøng chö Phaät hieän taïi, nghe Phaät thuyeát phaùp, ôû choã Phaät gieo troàng caên laønh?

Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, quaùn möôøi phöông caùc coõi nöôùc nhieàu nhö caùt soâng Haèng aáy ñeàu laø tính Khoâng, trong caùc coõi nöôùc aáy chö Phaät cuõng laø tính Khoâng, chæ coù teân giaû, neân teân giaû veà chö Phaät hieän thaân cuõng tính Khoâng. Neáu möôøi phöông caùc coõi nöôùc vaø chö Phaät tính chaúng khoâng, thì tính Khoâng aáy coù thieân leäch. Vì tính Khoâng khoâng heà thieân leäch neân heát thaûy phaùp, heát thaûy phaùp töôùng laø khoâng. Theá neân Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, duøng söùc phöông tieän phaùt sinh thaàn thoâng Ba-la-maät, truù trong thaàn thoâng Ba-la-maät aáy khôûi leân thieân nhaõn, thieân nhó, nhö yù tuùc, trí bieát taâm ngöôøi khaùc, trí bieát ñôøi tröôùc, trí bieát sinh töû cuûa chuùng sinh. Neáu Boà-taùt xa lìa thaàn thoâng Ba-la-maät thì khoâng theå laøm lôïi ích chuùng sinh, cuõng khoâng theå ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Thaàn thoâng Ba-la-maät laø ñaïo laøm lôïi ích cuûa Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vì sao? Vì duøng thieân nhaõn thì töï mình thaáy ñöôïc caùc phaùp laønh, cuõng daïy ngöôøi ñöôïc caùc phaùp laønh, ñoái vôùi caùc phaùp laønh cuõng khoâng ñaém tröôùc, vì caùc phaùp laønh töï tính laø Khoâng. Töï tính Khoâng, khoâng ñaém tröôùc gì, neáu ñaém tröôùc thì ñaém vò, trong khoâng khoâng coù vò. Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù theå phaùt sinh thieân nhaõn nhö vaäy, duøng thieân nhaõn aáy quaùn heát thaûy phaùp khoâng, thaáy phaùp khoâng aáy khoâng thuû töôùng, khoâng taïo nghieäp, cuõng vì ngöôøi khaùc noùi phaùp aáy, cuõng khoâng thaáy coù töôùng chuùng sinh, khoâng thaáy coù danh töø chuùng sinh. Nhö vaäy, Boà-taùt duøng phaùp khoâng coù sôû ñaéc neân khôûi leân thaàn thoâng Ba-la-maät, duøng thaàn thoâng Ba-la-maät aáy, vieäc ñaùng laøm neân laøm. Boà- taùt duøng thieân nhaõn saùng suoát hôn maét ngöôøi thaáy möôøi phöông caùc coõi nöôùc; thaáy roài bay ñeán möôøi phöông laøm lôïi ích chuùng sinh: Hoaëc laáy vieäc boá thí, hoaëc laáy vieäc trì giôùi, nhaãn nhuïc, tinh taán, thieàn ñònh, hoaëc laáy trí tueä, hoaëc laáy ba möôi baûy phaùp trôï ñaïo; hoaëc laáy caùc thaàn thoâng, giaûi thoaùt, tam-muoäi, phaùp Thanh-vaên, phaùp Bích-chi Phaät hoaëc phaùp Phaät laøm lôïi ích chuùng sinh. Vì haïng ngöôøi xan tham maø noùi nhö vaày: Naøy caùc chuùng sinh! Caùc ngöôi neân boá thí; ngheøo cuøng laø khoå naõo. Ngöôøi ngheøo cuøng coøn khoâng laøm lôïi ích mình ñöôïc, huoáng nöõa laøm lôïi ích ngöôøi khaùc! Vì theá neân caùc ngöôi neân sieâng boá thí ñeå töï mình ñöôïc vui, cuõng laøm cho ngöôøi khaùc ñöôïc vui; chôù vì ngheøo cuøng maø aên nuoát laãn nhau, khoâng lìa khoûi ba ñöôøng aùc.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 94 667

Vì haïng ngöôøi phaù giôùi maø thuyeát phaùp raèng: Naøy caùc chuùng sinh! Vieäc phaù giôùi raát khoå naõo, ngöôøi phaù giôùi coøn khoâng laøm lôïi ích mình ñöôïc, huoáng nöõa laøm lôïi ích ngöôøi khaùc! Vieäc phaù giôùi thoï quaû baùo khoå: Hoaëc ôû ñòa nguïc, hoaëc ôû ngaï quyû, hoaëc ôû suùc sinh. Caùc oâng ñoïa trong ba ñöôøng aùc töï mình coøn khoâng cöùu ñöôïc, laøm sao cöùu ngöôøi khaùc? Theá neân caùc oâng khoâng neân theo taâm phaù giôùi ñeå ñeán khi cheát hoái haän. Neáu gaëp ngöôøi saân giaän tranh ñaáu laãn nhau, noùi phaùp nhö vaày: Naøy caùc chuùng sinh! Chôù saân giaän tranh ñaáu laãn nhau. Ngöôøi saân giaän loaïn taâm khoâng

thuaän theo phaùp laønh, caùc ngöôi ñem taâm roái loaïn saân giaän laãn nhau thì hoaëc ñoïa vaøo ñòa nguïc, hoaëc ñoïa vaøo ngaï quyû, hoaëc ñoïa vaøo suùc sinh; theá neân caùc ngöôi khoâng neân sinh moät nieäm saân giaän, huoáng nöõa laø nhieàu. Vì haïng chuùng sinh giaûi ñaõi maø thuyeát phaùp khieán ñöôïc tinh taán, vì haïng chuùng sinh taùn loaïn khieán ñöôïc thieàn ñònh, vì haïng chuùng sinh ngu si khieán ñöôïc trí tueä cuõng nhö vaäy. Ñoái vôùi ngöôøi haønh daâm duïc khieán quaùn baát tònh; ñoái vôùi ngöôøi saân giaän khieán quaùn loøng töø; ñoái vôùi ngöôøi ngu si khieán quaùn möôøi hai nhaân duyeân; ñoái vôùi chuùng sinh haønh phi ñaïo khieán vaøo chaùnh ñaïo laø ñaïo Thanh-vaên, ñaïo Bích-chi Phaät vaø Phaät ñaïo. Vì caùc chuùng sinh aáy maø thuyeát phaùp nhö vaày: Ñieàu caùc oâng chaáp tröôùc laø phaùp tính Khoâng; trong phaùp tính Khoâng theå chaáp tröôùc ñöôïc; töôùng khoâng chaáp tröôùc cuõng laø töôùng khoâng. Nhö vaäy, Boà-taùt khi haønh Baùt- nhaõ Ba-la-maät truù trong Thaàn thoâng Ba-la-maät, laøm lôïi ích chuùng sinh. Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt neáu xa lìa thaàn thoâng thì khoâng theå theo yù chuùng sinh thuyeát phaùp laønh cho hoï. Vì theá, Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba- la-maät neân khôûi leân thaàn thoâng. Thí nhö chim khoâng coù caùnh thì khoâng theå bay cao; Boà-taùt khoâng coù thaàn thoâng thì khoâng theå tuøy yù giaùo hoùa chuùng sinh. Do vaäy, Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät neân khôûi leân caùc thaàn thoâng, khôûi leân caùc thaàn thoâng roài neáu muoán laøm lôïi ích chuùng sinh thì tuøy yù lôïi ích ñöôïc. Boà-taùt duøng thieân nhaõn thaáy möôøi phöông caùc coõi nöôùc nhieàu nhö caùt soâng Haèng vaø chuùng sinh trong caùc coõi nöôùc aáy, thaáy roài duøng thaàn thoâng qua ñeán choã ñoù, bieát taâm cuûa chuùng sinh, theo ñieàu thích öùng vôùi hoï maø noùi phaùp: Hoaëc noùi veà boá thí, noùi veà trì giôùi, noùi veà thieàn ñònh, cho ñeán noùi veà Nieát-baøn. Boà-taùt duøng thieân nhó nghe hai thöù aâm thanh: Hoaëc cuûa ngöôøi, hoaëc chaúng phaûi cuûa ngöôøi; nghe möôøi phöông chö Phaät thuyeát phaùp vaø ñeàu coù theå naém giöõ, ñuùng nhö phaùp ñaõ ñöôïc nghe maø vì chuùng sinh noùi phaùp: Hoaëc noùi veà boá thí cho ñeán hoaëc noùi veà Nieát-baøn.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 94 668

Boà-taùt ñöôïc trí thanh tònh bieát taâm ngöôøi khaùc, duøng trí bieát taâm ngöôøi khaùc maø bieát taâm cuûa chuùng sinh, theo ñieàu thích öùng cuûa hoï maø noùi phaùp, hoaëc noùi veà boá thí cho ñeán hoaëc noùi veà Nieát-baøn. Boà-taùt ñöôïc trí bieát maïng soáng ñôøi tröôùc, nhôù bieát nôi nguoàn goác sinh ra, cuõng töï nhôù bieát ñôøi tröôùc cuûa mình vaø nhôù bieát ñôøi tröôùc cuûa ngöôøi khaùc. Duøng trí nhôù bieát maïng soáng ñôøi tröôùc aáy, nhôù quaù khöù ôû choã naøo, nôi naøo; bieát danh töï cuûa chö Phaät vaø chuùng ñeä töû. Gaëp chuùng sinh tin öa vieäc cuûa maïng soáng ñôøi tröôùc thì hieän vieäc ñôøi tröôùc maø noùi phaùp: Hoaëc noùi veà boá thí cho ñeán hoaëc noùi veà Nieát-baøn. Duøng söùc thaàn thoâng nhö yù, ñi ñeán voâ löôïng coõi nöôùc cuûa chö Phaät cuùng döôøng chö Phaät, theo chö Phaät gieo troàng caên laønh roài trôû laïi coõi nöôùc cuûa mình. Boà-taùt chöùng ñöôïc trí saïch heát caùc laäu, duøng trí saïch heát caùc laäu aáy vì chuùng sinh maø noùi phaùp: Hoaëc noùi veà boá thí cho ñeán hoaëc noùi veà Nieát-baøn. Nhö vaäy, Tu-boà-ñeà!

Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät neân khôûi leân thaàn thoâng nhö vaäy. Boà-taùt duøng vieäc tu thaàn thoâng aáy maø tuøy yù thoï thaân, khoå vui khoâng nhieãm ñaém; thí nhö ngöôøi cuûa Phaät bieán hoùa, hoùa laøm ra moïi vieäc, khoå vui khoâng nhieãm ñaém. Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät neân duøng thaàn thoâng nhö yù nhö vaäy, coù theå laøm nghieâm tònh coõi Phaät vaø thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Neáu Boà-taùt khoâng nghieâm tònh coõi Phaät, khoâng thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh thì khoâng theå ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vì sao? Vì nhaân duyeân khoâng ñaày ñuû, khoâng theå ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Baïch ñöùc Theá Toân! Boà-taùt laøm theá naøo ñaày ñuû nhaân duyeân roài ñöôïc thaønh Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Heát thaûy phaùp laønh laø nhaân duyeân cuûa Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Baïch ñöùc Theá Toân! Nhöõng phaùp laønh naøo maø do phaùp laønh aáy neân ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Boà-taùt töø khi môùi phaùt taâm laïi ñaây, Thí Ba- la-maät laø nhaân duyeân cuûa phaùp laønh, nôi ñoù khoâng coù phaân bieät ngöôøi thí, ngöôøi nhaän thí, vì tính Khoâng. Do Thí Ba-la-maät aáy coù theå töï mình laøm lôïi ích, cuõng coù theå laøm lôïi ích cho chuùng sinh, töø trong sinh töû keùo ra, khieán ñöôïc Nieát-baøn. Caùc phaùp laønh aáy ñeàu laø nhaân duyeân cuûa Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, cuûa ñaïi Boà-taùt. Nhôø haønh ñoä aáy maø caùc Boà-taùt quaù khöù, vò lai, hieän taïi ñöôïc thoaùt qua khoûi sinh töû; ñaõ qua khoûi,

nay qua khoûi vaø seõ qua khoûi. Do Giôùi Ba-la-maät cho ñeán Baùt-nhaõ Ba- la-maät, boán thieàn, boán taâm voâ löôïng, boán ñònh voâ saéc, boán nieäm xöù cho ñeán taùm phaàn thaùnh ñaïo, möôøi taùm khoâng, taùm boäi xaû, ñònh chín thöù lôùp, caùc moân Ñaø-la-ni, möôøi löïc cuûa Phaät, boán ñieàu khoâng sôï, boán trí khoâng ngaïi, möôøi taùm phaùp khoâng chung, caùc coâng ñöùc nhö vaäy ñeàu laø ñaïo Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc; aáy goïi laø phaùp laønh. Boà-taùt ñaày ñuû phaùp laønh aáy roài, seõ ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng. Ñöôïc roài seõ chuyeån phaùp luaân; chuyeån phaùp luaân roài seõ ñoä chuùng sinh. LUAÄN: Baáy giôø Tu-boà-ñeà hoûi: Truù vaøo caên laønh naøo neân coù theå thoï thaân naøy? Phaät ñaùp: Boà-taùt ñaày ñuû heát thaûy phaùp ,ruù vaøo thaùnh phaùp voâ laäu naøo coù theå thoï thaân naøy maø khoâng nhieãm tröôùc? Theo thaân aáy, thí nhö vò thaày huyeãn thuaät, cuõng nhö vieäc bieán hoùa? Truù ôû phaùp traéng saïch naøo maø coù theå laøm caùc phöông tieän nhö vaäy? Phaät ñaùp: Boà-taùt do söùc Baùt-nhaõ Ba-la-maät neân coù theå thaønh töïu phöông tieän nhö vaäy, hieän moãi moãi thaân laøm lôïi ích cho chuùng sinh trong möôøi phöông caùc coõi nöôùc vaø cuõng khoâng tham ñaém thaân aáy. Trong ñaây Phaät töï noùi nhaân duyeân: Boà-taùt coù ba phaùp khoâng theå coù ñöôïc: Moät laø thaân Boà-taùt; hai laø nai ngöïa ñöôïc laøm ra, ba laø phaùp ñöôïc duøng. Vì sao? Vì phaùp aáy ñeàu laø tính Khoâng; tính Khoâng cuõng khoâng tham tröôùc tính Khoâng; trong tính Khoâng cuõng khoâng coù ngöôøi tham tröôùc; vì phaùp khoâng coù neân chuùng sinh khoâng coù; chuùng sinh khoâng coù neân

phaùp cuõng khoâng coù. Trong ñaây Phaät töï noùi nhaân duyeân: Trong tính Khoâng, tính Khoâng theå coù ñöôïc; vì khoâng theå coù ñöôïc thì Boà-taùt laøm sao tham tröôùc trí tueä aáy? AÁy goïi laø khoâng, khoâng coù sôû ñaéc. Boà-taùt truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù theå ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, vì khoâng chöôùng ngaïi neân deã ñöôïc. Tu-boà-ñeà hoûi: Boà-taùt truù ôû saùu Ba-la-maät cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung, nay côù sao chæ noùi truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù sôû ñaéc, ñöôïc thaønh Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Phaät daïy: Naøy Tu-boà-ñeà, phaùp gì khoâng vaøo trong Ba-la-maät? Taát caû phaùp ñeàu vaøo trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Neáu truù trong Baùt-nhaõ Ba-la- maät töùc laø truù trong heát thaûy phaùp. Laïi hoûi: Neáu Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø tính Khoâng, laøm sao heát thaûy phaùp ñeàu vaøo trong ñoù? Trong ñaây Tu-boà-ñeà töï noùi nhaân duyeân: Trong heát thaûy phaùp laø tính Khoâng thì khoâng coù phaùp ra, khoâng coù phaùp vaøo. Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Heát thaûy phaùp, heát thaûy phaùp töôùng khoâng chaêng?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 94 670

Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu heát thaûy phaùp, heát thaûy phaùp töôùng khoâng, vaäy thì heát thaûy phaùp ñeàu vaøo trong khoâng, côù sao oâng noùi trong khoâng khoâng coù phaùp ra vaøo? Baáy giôø Tu-boà-ñeà hieåu roõ neân taâm phuïc maø laõnh thoï. Nghe vieäc Boà-taùt hoùa thaân ñoä chuùng sinh, neân hoûi: Baïch ñöùc Theá Toân! Boà-taùt laøm theá naøo truù trong heát thaûy phaùp tính Khoâng maø coù theå khôûi leân thaàn thoâng Ba-la-maät, ñi ñeán möôøi phöông caùc coõi nöôùc nhieàu nhö caùt soâng Haèng cuùng döôøng Phaät, nghe phaùp, gieo troàng caên laønh saâu daøy? Caên laønh laø caùc moân Ñaø-la-ni, caùc moân tam-muoäi, laø caên baûn cuûa giaûi thoaùt khoâng ngaïi. YÙ cuûa Tu-boà-ñeà laø neáu Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø tính Khoâng, thì laøm sao Boà-taùt an truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät laïi coù theå haønh thaàn thoâng laø phaùp coù? Phaät daïy: Vì tính laø Khoâng cho neân coù theå haønh. Vì côù sao? Vì khi Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ, quaùn möôøi phöông caùc coõi nöôùc ñeàu khoâng, chö Phaät trong caùc coõi nöôùc aáy cuõng khoâng. Hoûi: Neáu coõi nöôùc laø khoâng thì Phaät cuõng phaûi khoâng, côù gì noùi rieâng? Ñaùp: Phaät do voâ löôïng voâ soá coâng ñöùc chaân thaät maø ñöôïc thaân aáy, coù theå laáy moät ngoùn chaân laøm chaán ñoäng möôøi phöông caùc coõi nöôùc nhieàu nhö caùt soâng Haèng. Laïi, Boà-taùt ñôøi ñôøi laïi ñaây vì loøng yeâu thích, kính troïng Phaät saâu xa, khoâng theå quaùn saùt Phaät choùng laøm cho khoâng, theá neân khoâng hôïp chung vôùi coõi nöôùc ñeå noùi. Trong ñaây Phaät töï noùi nhaân duyeân: Neáu möôøi phöông caùc coõi nöôùc vaø chö Phaät chaúng khoâng, thì laø tính Khoâng coù thieân leäch, coù thieân leäch thì goïi laø coù choã khoâng vaø chaúng khoâng. Nay thaät söï khoâng coù thieân leäch neân heát thaûy phaùp, heát thaûy phaùp töôùng laø khoâng. Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, ñoái vôùi heát thaûy phaùp khoâng ngaên ngaïi, song vì maét thòt thaáy saéc khoâng thoâng: Thaáy treân thì khoâng thaáy döôùi, thaáy tröôùc thì khoâng thaáy sau, choã roãng suoát thì thaáy, choã chöôùng ngaïi thì khoâng thaáy, ban ngaøy thì thaáy, ban ñeâm thì khoâng thaáy; bieát söùc maét thòt keùm nhö vaäy neân vì

söùc phöông tieän maø laïi caàu maét trôøi. Söùc phöông tieän laø khieán boán ñaïi ôû theá giôùi khaùc ñeán truù trong thaân. Nghóa laø duøng thieân nhaõn nhö tröôùc ñaõ noùi. Thieân nhó, nhö yù tuùc, trí bieát taâm ngöôøi khaùc, trí bieát ñôøi tröôùc, trí bieát chuùng sinh, sinh veà ñaâu, cheát veà ñaâu. Boà-taùt neáu khoâng coù thaàn thoâng thì khoâng theå laøm lôïi ích chuùng sinh. Vì sao? Vì neáu khoâng coù thaàn thoâng thì laøm sao coù theå khieán nhieàu ngöôøi phaùt taâm? Boà-taùt coù thaàn thoâng maø coøn khoâng theå khieán taát caû

chuùng sinh phaùt taâm, huoáng nöõa laø khoâng coù! Theá neân thaàn thoâng Ba-la-maät laø choã haønh ñaïo sôû haønh cuûa Boà-taùt. Boà-taùt töï thaáy phaùp laønh, cuõng daïy ngöôøi khaùc ñöôïc phaùp laønh maø khoâng tham ñaém phaùp laønh aáy. Vì sao? Vì phaùp aáy tính ñeàu khoâng. Hoûi: Thieân nhaõn chæ coù theå thaáy saéc, laøm sao thaáy phaùp laønh maø laïi noùi heát thaûy phaùp tính laø Khoâng? Ñaùp: Ñaây laø trong nhaân noùi quaû. Do thieân nhaõn aáy töï thaáy thaân mình, laïi thaáy möôøi phöông chuùng sinh, vaäy sau duøng trí bieát taâm ngöôøi khaùc, trí bieát maïng soáng ñôøi tröôùc, tìm caên laønh ñôøi nay ñôøi sau, thaáy caên laønh vaø quaû baùo laâu ngaøy ñeàu tieâu dieät, tieâu dieät neân thaáy noù khoâng. Caên laønh aáy ñeàu laø phaùp höõu vi neân khoâng coù töï tính, khoâng coù töï tính neân khoâng; vì khoâng neân khoâng theå tham tröôùc, cuõng khoâng theå thoï khí vò, khoâng theå thoï khí vò neân khoâng tham tröôùc; thí nhö ruoài khoâng choã naøo khoâng ñaäu, chæ tröø khoâng ñaäu trong löûa. Chuùng sinh aùi tröôùc cuõng nhö vaäy, ñoái vôùi phaùp laønh, phaùp chaúng laønh ñeàu aùi tröôùc, cho ñeán aùi tröôùc Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng neân khoâng theå vaøo Nieát-baøn, chæ tröø khoâng theå aùi tröôùc löûa Baùt-nhaõ Ba-la-maät tính Khoâng. Vì sao? Vì Baùt-nhaõ Ba-la-maät, töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø khoâng; neáu Baùt-nhaõ Ba-la-maät chaúng khoâng töùc laø coù khí vò, laø choã coù theå aùi tröôùc. Boà-taùt truù trong trí tueä aáy khoâng khôûi nghieäp höõu laäu, chæ vì chuùng sinh maø thuyeát phaùp, cuõng bieát chuùng sinh laø giaû danh, khoâng theå coù ñöôïc. An truù trong Baùt-nhaõ khoâng coù sôû ñaéc aáy maø coù theå ñaày ñuû caùc vieäc thaàn thoâng. Neáu Boà-taùt khoâng ñöôïc Baùt- nhaõ voâ ngaïi aáy thì khoâng theå ñöôïc thaàn thoâng voâ ngaïi. Boà-taùt ñöôïc thaàn thoâng voâ ngaïi neân coù theå bay ñeán möôøi phöông caùc coõi nöôùc laøm lôïi ích chuùng sinh, nhö trong Kinh noùi roäng: Hoaëc noùi veà boá thí, hoaëc noùi veà trì giôùi...; ñoái vôùi ngöôøi xan tham thì daïy boá thí... nhö trong ñaây noùi ví duï: Ví nhö chim khoâng coù caùnh thì khoâng theå bay cao; Boà-taùt cuõng nhö vaäy, khoâng coù Thaàn thoâng Ba-la-maät thì khoâng theå giaùo hoùa chuùng sinh. Boà- taùt duøng thieân nhaõn thaáy möôøi phöông caùc coõi nöôùc cuûa chö Phaät cuøng heát thaûy chuùng sinh, duøng thieân nhó theo chö Phaät nghe phaùp, duøng thaàn thoâng nhö yù phoùng haøo quang lôùn, hoaëc bieán hoùa hieän ra caùc thöù nöôùc löûa, caùc vieäc kyø laï khieán chuùng sinh phaùt taâm cho laø vieäc hy höõu maø toân troïng. Duøng trí bieát taâm ngöôøi khaùc, bieát taâm taâm soá cuûa ngöôøi khaùc tham ñaém gì, chaùn gì, coù theå ñoä hay khoâng theå ñoä, laø lôïi caên hay laø ñoän caên, ñaõ thaønh töïu caên laønh hay chöa thaønh töïu. Bieát

taâm cuûa chuùng sinh khaùc nhö vaäy thì nhieáp thuû nhöõng ai ñaõ thaønh töïu caên laønh. Gaëp ngöôøi coù theå ñoä thì duøng trí bieát maïng soáng ñôøi tröôùc, trí bieát sinh töû quaùn nguoàn goác cuûa ngöôøi kia töø ñaâu ñeán, gieo troàng caên laønh gì, vaø öa laøm haïnh gì;

töø ñaây meänh chung seõ sinh choã naøo, luùc naøo seõ ñöôïc giaûi thoaùt. Truø löôïng suy nghó nhö vaäy bieát nghieäp duyeân quaù khöù vaø bieát quaû baùo vò lai cuûa ngöôøi coù theå ñoä. Laïi duøng thaàn thoâng bieát ngöôøi aáy caàn vì sôï haõi maø ñöôïc ñoä, thì ñem vieäc ñòa nguïc chæ baøy raèng: OÂng seõ sinh vaøo trong aáy; bieát ngöôøi caàn vì hoan hæ maø ñöôïc ñoä, thì chæ baøy thieân ñöôøng, maét thaáy vieäc aáy taâm sinh ra sôï haõi, vui möøng, nhaøm chaùn theá gian. Baáy giôø ñem trí thoâng suoát voâ laäu noùi phaùp döùt heát laäu, chuùng sinh nghe phaùp aáy phaù boû taâm tham tröôùc, laïi duøng phaùp ba thöøa maø ñöôïc Nieát-baøn; thí nhö chim nhaïn traéng khi muoán baét caù thì truø löôïng tôùi lui, khoâng ñeå maát cô hoäi; bieát coù theå baét ñöôïc lieàn baét, khoâng ñeå lôõ qua. Boà-taùt cuõng nhö vaäy, duøng söùc thaàn thoâng quaùn nguoàn goác cuûa chuùng sinh, thaáy nhaân duyeân coù theå ñoä: Hoaëc thaáy coõi nöôùc thì bieát; bieát caùc caên tín, taán... cuûa caùc chuùng sinh aáy maõnh lôïi, caùc nhaân duyeân ñaày ñuû neân vì hoï thuyeát phaùp, khoâng ñeå lôõ uoång. Theá neân noùi: Boà-taùt lìa thaàn thoâng thì khoâng theå lôïi ích chuùng sinh, nhö chim khoâng coù caùnh. Caùc thaàn löïc khaùc nhö Phaät töï noùi: Duøng thieân nhaõn thaáy vieäc soáng cheát cuûa möôøi phöông chuùng sinh, cuõng bieát taâm chuùng sinh, tuøy yù thuyeát phaùp, cho ñeán kheùo tu söùc thaàn thoâng, vì chuùng sinh maø thoï thaân, khoâng bò khoå vui laøm oâ nhieãm. Boà-taùt ñoái vôùi chuùng sinh hoaëc laøm cha, hoaëc laøm con, hoaëc laøm thaày, hoaëc laøm ñeä töû, laøm chuû, laøm tôù, laøm voi ngöïa, hoaëc laøm ngöôøi côõi voi ngöïa, coù khi giaøu sang theá löïc, coù khi ngheøo heøn; ñoái vôùi caùc vieäc aáy cuõng khoâng bò oâ nhieãm; thí nhö ngöôøi cuûa Phaät bieán hoùa, hoùa laøm caùc vieäc maø khoâng bò oâ nhieãm bôûi khoå vui. Hoùa laøm caùc vieäc laø nhö tröôùc ñaây: Hoùa laøm voâ löôïng voâ soá thaân ñeå ñoä chuùng sinh. Khoå vui khoâng nhieãm tröôùc laø ñoái vôùi vui khoâng sinh taâm aùi, ñoái vôùi khoå khoâng sinh taâm saân, khoâng nhö chuùng sinh tuøy theo choã maø khôûi phieàn naõo. Boà-taùt neân ñem thaàn thoâng du hí nhö vaäy maø thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh, nghieâm tònh coõi Phaät. Hoûi: Söùc thaàn thoâng cuûa Boà-taùt coù sôû taùc, côù sao goïi laø du hyù? Ñaùp: Hyù laø nhö huyeãn sö huyeãn laøm ra caùc vieäc, thaàn thoâng cuûa Boà- taùt cuõng hoùa hieän caùc vieäc neân goïi laø hyù. Laïi nöõa, trong Phaät phaùp coù ba tam-muoäi: Khoâng tam-muoäi laø thöôïng haønh. Vì sao? Vì gioáng nhö Nieát-baøn khoâng bò dính maéc, khoâng coù sôû ñaéc. Caùc haønh phaùp khaùc ñeàu goïi laø haï haønh, nhö treû nhoû. Theá neân noùi söùc thaàn thoâng goïi laø du hyù; ñoái vôùi vieäc thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh, nghieâm tònh coõi Phaät laø raát caàn yeáu. Thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh nhö trong ñaây noùi: Cuøng nhau tu caên laønh ôû coõi Phaät thanh tònh. Hoûi: Vì sao phaûi caàn duøng vieäc thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh

vaø nghieâm tònh coõi Phaät? Ñaùp: Trong ñaây Phaät töï noùi nhaân duyeân: Khoâng thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh vaø nghieâm tònh coõi Phaät thì khoâng ñöôïc ñaïo voâ thöôïng. Vì sao? Vì nhaân duyeân khoâng ñaày ñuû thì khoâng ñöôïc ñaïo voâ thöôïng. Nhaân duyeân laø heát thaûy phaùp laønh; töø khi môùi phaùt taâm tu thí Ba-la-maät cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung; ñoái vôùi phaùp tu haønh aáy khoâng coù öùc töôûng phaân bieät laø ngöôøi thí, laø vaät boá thí, laø ngöôøi nhaän thí, cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung cuõng nhö vaäy. Neáu Boà-taùt taâm khoâng dính maéc, khoâng phaân bieät gì maø haønh saùu Ba-la-maät cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung; aáy laø nhaân duyeân cuûa Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc; do ñaïo aáy ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, cuõng coù theå töï ñoä, laïi coù theå ñoä chuùng sinh. Hoûi: Neáu Boà-taùt ñem taâm chaáp tröôùc boá thí thì coù loãi gì maø khoâng goïi laø ñaày ñuû; ñem taâm chaáp tröôùc boá thí thì ngöôøi nhaän thí mang ôn naëng? Ñaùp: Tuy coù lôïi nhoû maø loãi lôùn; nhö ñoà aên ngon coù laãn chaát ñoäc, tuy coù ngon maø töï laøm maát maïng. Hoûi: Loãi aáy laø nhöõng gí? Ñaùp: Neáu ñem taâm chaáp tröôùc maø boá thí, hoaëc gaëp vieäc khoâng vöøa yù thì sinh saân noä, hoaëc ngöôøi nhaän thí khoâng caùm ôn lieàn thaønh oaùn hieàm. Neáu ñem taâm chaáp tröôùc cuùng döôøng ngöôøi laønh, hoaëc khi gaëp chuùt suy toån thì oaùn hieàm vieäc ñaõ boá thí cho ngöôøi khoâng xöùng ñaùng, hoái tieác vieäc ñaõ thí. Neáu boá thí maø taâm hoái haän thì thoï quaû baùo khoâng thanh tònh. Laïi nöõa, ngöôøi ñem taâm chaáp tröôùc boá thí, trong thaâm taâm ham tröôùc taøi vaät, neáu gaëp keû xaâm ñoaït lieàn gia haïi, nghó raèng: Ta vì phöôùc ñöùc muoán laøm vieäc toát neân chöùa cuûa, côù sao ngöôi xaâm ñoaït? Tröôùc tham taøi vaät laø vieäc ñôøi nay, coù theå boá thí laø vieäc ñôøi sau. Taâm thöông tieác caøng saâu, vì aùi tröôùc saâu neân neáu gaëp bò xaâm ñoaït thì hay gaây toäi naëng; nhaân toäi naëng neân thoï khoå trong ba ñöôøng aùc. Laïi nöõa, vì loøng tham tröôùc neân sinh saân haän; vì saân haän neân duøng dao gaäy saùt haïi, chòu caùc khoå naõo. Laïi nöõa, ngöôøi taïo nghieäp ngu si thaät laø khoâng ñöôïc yeân oån; laøm vieäc doái traù khoâng thaät aáy, neân laâu chaéc chaén bò hoaïn lôùn. Möôøi phöông chö Phaät ñeàu daïy moân giaûi thoaùt voâ töôùng. Töôùng voâ töôùng cuûa caùc phaùp laø thaät, neáu ngöôøi chaáp thuû töôùng taøi vaät hö doái khoâng thaät aáy, thì sau sinh taâm chaáp tröôùc, vì taâm chaáp tröôùc neân mong caàu quaû baùo lôùn maø boá thí; thí nhö ngöôøi muoán thu hoaïch nhieàu neân duøng haït gioáng nhieàu. Nhö vaäy, taâm chaáp tröôùc boá thí ñöôïc quaû baùo ít maø khoâng thanh tònh, chung

quy ñi veà dieät taän, chòu caùc öu naõo, khoâng theå keå heát, ñeàu do chaáp thuû töôùng neân coù caùc loãi nhö vaäy. Neáu ñuùng nhö thaät töôùng maø haønh boá thí, thì khoâng coù loãi nhö vaäy, traûi qua voâ löôïng voâ soá kieáp thoï caùc phöôùc laïc cuõng khoâng cuøng taän, cho ñeán ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Laïi nöõa, nhö ngöôøi ñem taâm chaáp tröôùc haønh phaùp laønh, ngöôøi aáy neáu nghe noùi caùc phaùp roát raùo khoâng, töùc thì boû phaùp tu haønh, ñaém tröôùc thuû töôùng phaùp Khoâng aáy, cho ñoù laø thaät, tröôùc kia laø hö doái. Ngöôøi aáy

maát caû hai thöù, maát phaùp laønh tröôùc kia vaø rôi vaøo taø kieán. Ngöôøi coù taâm chaáp tröôùc coù loãi nhö vaäy; thí nhö ngöôøi mang beänh naëng, tuy coù caùc thöù thuoác chöõa maø khoâng giaûm bôùt, thuoác trôû laïi thaønh beänh. Ñem taâm chaáp tröôùc tu caùc coâng ñöùc coù toäi loãi nhö vaäy. Boà-taùt boû taâm chaáp tröôùc, chaúng thuû töôùng Khoâng, nhö: Nhö, phaùp tính, thaät teáâ, ñoái vôùi phaùp boá thí cuõng thaáy ñuùng nhö vaäy, vì heát thaûy chuùng sinh maø hoài höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Laïi nöõa, khi Boà-taùt boá thí, nghó raèng: Nhö trí roát raùo thanh tònh cuûa möôøi phöông chö Phaät trong ba ñôøi bieát thaät töôùng caùc phaùp, cuõng bieát töôùng boá thí, ta nay cuõng neân vì tính aáy maø hoài höôùng. Laïi nöõa, Boà-taùt aáy laø khoâng duøng, khoâng haønh naêm caên vaø taâm taâm soá phaùp, vì noù khoâng theå bieát thaät töôùng caùc phaùp, laø phaùp aáy ñeàu do nhaân duyeân sinh, hö doái, khoâng coù töï tính. Ta nay muoán bieát thaät töôùng caùc phaùp ñeå hoài höôùng, caùc phaùp hö doái aáy vaøo trong thaät töôùng ñeàu khoâng coù sai khaùc. Ta nay vì chöa ñöôïc trí tueä thanh tònh chaân thaät, neân coøn coù choã phaân bieät laø hö, laø thaät. Duøng trí tueä thanh tònh ñeå bieát, thì ñeàu thaønh ñeä nhaát nghóa ñeá, vaøo trong ñeä nhaát nghóa ñeá ñeàu laø thanh tònh, khoâng coù sai bieät. Boá thí nhö vaäy maø hoài höôùng, thaúng ñeán Phaät ñaïo; theá neân noùi taâm khoâng phaân bieät, coù theå haønh boá thí, aáy goïi laø chaân ñaïo Boà-taùt.

----------o0o----------

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.